

DR. JOSIP CHOLEWA

6. december 1885 (Šlezija; Češka) – 25. 10. 1942 (Ljubljana)

V tokratnem portretu predstavljamo **dr. Josipa Cholewo**, začetnika eksperimentalne in klinične onkologije ter prvega univerzitetnega učitelja onkologije na Slovenskem, ki je med skoraj 20-letnim delom v Splošni bolnišnici Brežice tu ustanovil prvi slovenski onkološki laboratorij.

Takrat skromna brežiška bolnišnica je ravno po zaslugi prvega predstojnika Onkološkega inštituta zaslovela daleč naokoli.

Zaradi kapi je umrl 25. oktobra 1942 v Ljubljani, kjer je tudi pokopan.

Dr. Josip Cholewa

Zdravnik in prvi onkolog na Slovenskem dr. Josip Cholewa se je rodil 6. decembra 1885 v Šleziji. Prvi predstojnik Onkološkega inštituta v Ljubljani je med letoma 1911 in 1914 študiral medicino v Krakovu, nato študij nadaljeval v Gradcu, kjer je leta 1917 diplomiral in končal specializacijo iz kirurgije. S kirurško prakso je začel v Novem mestu.

Po 1. svetovni vojni, ki ga je privedla v naše kraje, je v začetku leta 1919 prevzel ravnateljstvo brežiške bolnišnice. Uspešno je odpravil finančne težave, v katerih se je ta znašla po epidemijah gripe, tifusa in griže. Pod njegovim vodstvom je bolnišnica leta 1927 prešla pod nadzor Ljubljanskega oblastnega odbora, ki je saniral stavbo bolnišnice, pet let kasneje pa jo je prizadel močan požar.

Že leta 1920 je kot primarij brežiške bolnišnice ustanovil majhen onkološki laboratorij za proučevanje raka. Svoje izsledke je objavljajal v raznih domačih in tujih strokovnih revijah, zato prvi začetki razvoja onkologije na Slovenskem sežejo prav v brežiško bolnišnico.

Zaradi majhnosti brežiškega kirurškega oddelka, ki eksperimentiranju ni dopuščal večjega znanstvenega razmaha, se je Cholewa povezal z zagrebškim *Institutom za opčo eksperimentalnu patologiju i farmakologiju kr. Sveučilišta*.

S svojim delom je v bolnišnici zaznamoval obdobje med obema vojnama. Ko je leta 1937 odšel v Ljubljano, je vodstvo bolnišnice prevzel dr. Vladimir Berglez.

Splošna bolnišnica Brežice leta 1889.

*Začetna zdravniška ekipa predhodnika Onkološkega inštituta iz leta 1938.
Tretji z leve je ustanovitelj in prvi vodja dr. Josip Cholewa.*

Vir fotografije: <https://www.mladina.si/177505/rakava-dezela/>

Ko je bil leta 1937 na njegovo pobudo v Ljubljani ustanovljen *Banovinski inštitut za raziskovanje in zdravljenje novotvorb* (zdaj Onkološki inštitut), je kot njegov vodja (do leta 1942) v njem uveljavil multidisciplinarni pristop pri oskrbi onkoloških bolnikov in raziskavah raka.

Njegove raziskave so temeljile na še danes veljavnem multidisciplinarnem pristopu k preprečevanju, odkrivanju in zdravljenju raka, pri katerem sodelujejo zdravniki različnih specializacij.

Dr. Josip Cholewa

Vir fotografije: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Josip_Cholewa.jpg

Dr. Cholewa je slovel kot odličen kirurg. Od samega začetka pa je posvečal največjo skrb in ljubezen tistim, ki so postali žrtve neusmiljenega uničevalca – raka. Dognal je, da poskusna povzročitev raka temelji na spoznanju, da ne obstajajo bistvene razlike med razvojem raka pri sesalcih in rakom pri človeku. O svojih poskusih in o eksperimentalnem blastomu pri beli miši je prvič poročal leta 1924 na kongresu Jugoslovanskih zdravniških društev v Zagrebu.